

Persbericht
Dornbirn, augustus 2011

De kunst om beschermend te verlichten

Spotserie Arcos van Zumtobel geeft weer glans aan het Albertinum



B1 | De als monument beschermde Klingerzaal van het Albertinum in Dresden herinnert met zijn antieke zuilen en wijnrode wandversieringen aan het fin de siècle. Met speciale filters vervullen de Arcos spots consequent alle eisen voor een conserverende verlichting.

Het Albertinum, een van de publieke kunstcollecties van Dresden, herbergt ca. 10.000 wereldwijd gekende schilderijen en sculpturen van de romantiek tot nu. Sinds de grondige interieurrenovatie – noodzakelijk gemaakt door het hoge waterpeil van de Elbe in 2002 - is het oorspronkelijk in 1889 gebouwde renaissancearsenaal ook enigszins van karakter veranderd. De vertrekken stralen zowel romantiek als magie uit. De bezoeker krijgt in de verschillende ruimtes telkens weer een andere toegang tot kunst. Grotendeels verantwoordelijk voor de nieuwe ruimtelijke atmosfeer tekent het samenspel van rechte lijnen, architectuur, decorende kleuren en hoogwaardige spotverlichting. Omdat de waardevolle expositiestukken in het museum om conserveringsredenen meestal met de nodige omzichtigheid moeten worden behandeld, kon de speciaal voor kunst- en cultuurtoepassingen geconcepioneerde spotserie Arcos van Zumtobel de museumdirectie overtuigen. Met speciale filters verhinderen de spots

dat schadelijke UV- of IR-stralen de schilderijen beschadigen of doen verbleken. Met een in het spotdesign geïntegreerd scherm worden storende reflecties vermeden.

Het lichtconcept werd ontworpen door Lichtvision GmbH in samenwerking met Zumtobel. Dat de omgang met de waardevolle expositiestukken bijzondere aandacht vereist, bevestigt ook lichtontwerper Karsten Ehling: “Een lichtontwerp maken omvat meer dan louter een mooi idee hebben. Het concept moet technisch realiseerbaar zijn en ook het onderhoud van het gebouw speelt een rol. Vooral in musea moeten ook conserveringsaspecten in overweging worden genomen, met andere woorden hoeveel licht bijvoorbeeld een oud portret mag krijgen.” De licht- en elektro-ingenieurs en Zumtobel hebben bij de realisatie van de globale lichtoplossing voor het gebouw dan ook vooral met deze aspecten rekening gehouden.



B2 | In het kijkdepot van het museum kunnen bezoekers waardevolle busten en sculpturen bewonderen. In de zeer donker gehouden ruimte plaatsen de Zumtobel spots fonkelende highlights.

Zonder omwegen stappen bezoekers rechtstreeks vanuit de ontvangsthal van het museum de sculpturenzaal met zijn vele filigraanwerk binnen. Vlak daarnaast heb je dan de heringerichte binnenplaats. Dit voorheen ongebruikte binnenplein werd door Staab Architecten getransformeerd tot een representatieve lichthal en overdekt met een over twee etages verdeeld magazijn. Het 70 meter lage, 25 meter brede en tien meter hoge depot zweeft als een reusachtige brug over de 1700 vierkante meter grote, zuilloze binnenplaats. Zo heeft het architectuurkantoor rond Volker Staab op geraffineerde wijze een “ark voor de kunst” gecreëerd. “We hebben de onderzijde van het magazijn bekleed met een halfdoorschijnend spanplafond”, legt Volker Staab uit. In werkelijkheid valt uitsluitend door de buitenste plafondbanen gefilterd daglicht naar binnen. Verder zijn daar ook Zumtobel lichtlijnen geïnstalleerd die indien nodig via een lichtsturingssysteem mee kunnen worden ingeschakeld. Een boven op het dak van het Albertinum geïnstalleerde daglichtmeetkop meet het invallende daglicht. Wanneer dit niet volstaat voor de vereiste verlichtingssterkte, worden via het lichtmanagementsysteem Luxmate Professional automatisch de Tecton lichtlijnen ingeschakeld. Zo wordt bijvoorbeeld verzekerd

dat ook bij slecht weer of bij het vroegtijdig invallen van het schemerduister in de winter de lichthal niets van haar schittering verliest en het licht de heringerichte ruimte op mystieke wijze in scène zet. Over de hele lengte van de plafondbanen zijn bovendien in twee 3-fasestroomrails Arcos spots ingezet. Via een DALI-sturing kan elke spot via het lichtsturingssysteem Luxmate Professional individueel geadresseerd en gestuurd worden. De gerichte accentverlichting wordt vooral bij evenementen gebruikt. Zo kan het reusachtige areaal rijkgeschakeerd – van een gelijkmatige basisverlichting tot genuanceerde lichtkegels – worden verlicht.

Op de eerste verdieping gunt de rondgang een inblik in de kunst van de klassieke oudheid tot vandaag. De hele etage werd door Zumtobel op eenvormige wijze met Arcos spots uitgerust. Gemonteerd op Tecton draagrails kunnen de DALI-gestuurde spots perfect worden gepositioneerd. “Met de spots beschikken we gewoonweg over maximale flexibiliteit bij het verplaatsen of weghalen van schilderijen. Door de individuele uitlijning en sturing van de spots hebben we bij de inrichting volledig de handen vrij”, aldus Michael John, hoofd van de technische dienst. Het gebruik van de 11-polige



B3 | Een architectonisch meesterwerk is de nieuw overdekte binnenplaats van het Albertinum in Dresden. Met een intelligente lichtsturing en hoogwaardige spots van de firma Zumtobel ontstaan unieke ruimtelijke stemmingen.

stroomrail wordt bovendien aangewend voor de moderne LED-veiligheidsverlichting: omwille van hun hoge efficiëntie en de ideale lichtverdeling volstaan al enkele compacte Resclite LED-armaturen om de expositiezalen in geval van nood veilig te verlichten. Geïntegreerd in de Tecton rail zijn ze ook nauwelijks zichtbaar. Met een minimaal aangesloten vermogen van vijf Watt en een levensduur van 50.000 uur kan het museum klinkende munt uitsparen.

Terwijl de ruimtes voor hedendaagse kunst in rustige witte kleuren zijn gehouden, herinnert de als monument beschermde Klingerzaal nog aan de oorspronkelijke interieurinrichting. Met filigranwerk versierde zuilen, mystiek wijnrode wanden en fijn uitgewerkte versieringen voeren de bezoeker terug naar de tijd van de daar getoonde schilderijen en sculpturen. Omdat in het licht van de verplichte monumentenzorg geen grote bouwkundige veranderingen mochten worden doorgevoerd, is dit ook de enige zaal zonder klimaatregeling. Toch was het mogelijk om de verlichting aan te passen. Ook hier tonden de Arcos spots weer hun flexibiliteit. Ondanks de grote plafondhoogtes komen de verschillende kunstwerken dankzij het sterk gefocuste licht optimaal tot hun recht, de fijnste nuances

en materialen worden gepast geaccentueerd. Om een tweedimensionaal wandlicht te kunnen realiseren, werden speciale wandfloodlight-voorzetlementen met een speciale lens en een floodlightreflector-inzetelement gebruikt. Op andere plaatsen werden dan weer antiverblindingskleppen ingezet om het strooilicht buiten het verlichte object effectief en flexibel te reduceren. In de gebruikte QT 12-lampen zijn reeds IR- en UV-filters geïntegreerd. Ze garanderen consequent beschermend licht in het hele museum.

Eenmaal op de tweede verdieping aangekomen, verandert het karakter van de ruimtes aanzienlijk. De hier getoonde schilderijen dateren vooral van na 1945 tot nu. Kunstenaars als C.D. Friedrich, Gerhard Richter of Georg Baselitz zijn in verschillende kabinetten vertegenwoordigd. Waar de eerste etage nog gekenmerkt werd door drie grote expositiezalen langs lineaire assen en slechts twee kijkdepots aan de kopse zijden, is de tweede verdieping in vele kleine kabinetten onderverdeeld. Op zijn weg doorheen de tentoonstelling beleeft de bezoeker een spannende tijdreis doorheen de kunstgeschiedenis. Anders dan in de overige museumvertrekken kiest het lichtconcept hier voor een



B4 | Aangename rust: het homogeen langs achteren verlichte rasterplafond doet de indruk van natuurlijk invallend daglicht ontstaan. Voor de veiligheid van de bezoekers zorgen aan de in- en uitgangen geplaatste LED-vluchtwegarmaturen van Zumtobel.

Projectinformatie: Albertinum Dresden/D

Bouwheer:	Staatsbetrieb Sächsisches Immobilien- und Baumanagement, Dresden/D
Architect:	Staab Architekten, Berlijn/D
Lichtontwerp:	Lichtvision GmbH, Berlijn/D
Elektrostudie:	DEIB GmbH Dresdner Elektro – Ing.-Büro, Dresden/D
Elektro-installatie:	Elektro Dresden West GmbH, Dresden/D
Lichtoplossing:	Zumtobel Spotserie Arcos, lichtlijnsysteem Tecton, LED-veiligheidsarmatuur Resclite escape, LED-vluchtwegarmatuur Puresign, pendelarmatuur Freeline, lichtserie Perluce.



B5 | Aangekomen bij de hedendaagse kunst: de op faseströmrails gemonteerde museumspots passen optimaal binnen het heldere en zeer sobere concept van de ruimte: de puntprecieze lichtuitstralingen zorgen ervoor dat elk schilderij genuanceerd naar voor wordt gehaald.

indirect langs achteren verlicht rasterplafond. Zo lijkt het alsof het daglicht rechtstreeks doorheen het plafond naar binnen stroomt. Het rustige plafondbeeld maakt bovendien de ruimtes optisch groter en geeft aan de schilderijen veel ruimte tot zelfontplooiing.

Tot slot werd bij de renovatie niet alleen aan de normale, dagdagelijkse werking gedacht. Ook in uitzonderlijke omstandigheden moet het licht voor veiligheid en oriëntatie zorgen. Naast de

geïnstalleerde LED-veiligheidsarmaturen zijn in geval van nood ook vluchtwegarmaturen aanwezig. Bij de dagelijkse gang van zaken blijven de zeer slanke armaturen discreet op de achtergrond. Een hoogwaardig kader uit slechts 3 mm dik aluminium, een geringe opbouwhoogte en een zichtbaarheidsafstand van 30 meter illustreren de moderne mogelijkheden van de LED-technologie. Zo kan in alle rust en veiligheid van het museumbezoek worden genoten.

Bijkomende informatie:



Zumtobel Lighting GmbH
Nadja Frank
PR Manager
Schweizer Straße 30
A - 6850 Dornbirn

Tel. +43 (0)5572 390 - 1303
Fax +43 (0)5572 390 - 91303
nadja.frank@zumtobel.com
www.zumtobel.com